

Povzetek C-181/19

**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča**

Datum vložitve:

25. februar 2019

Predložitveno sodišče:

Landessozialgericht Nordrhein-Westfalen (Nemčija)

Datum predložitvene odločbe:

14. februar 2019

Tožnik in nasprotna stranka v pritožbenem postopku:

JD

Tožena stranka in pritožnik:

Jobcenter Krefeld – Widerspruchsstelle

Predmet postopka v glavni stvari

Upravičenost oseb, ki imajo na podlagi člena 10 Uredbe št. 492/2011 pravico do prebivanja v Nemčiji, do dajatev iz okvira temeljnega varstva na podlagi Sozialgesetzbuch Zweites Buch – Grundsicherung für Arbeitsuchende (knjiga II socialnega zakonika – temeljno zagotavljanje dajatev za iskalce zaposlitev; v nadaljevanju: SGB II)

Predmet in pravna podlaga za predlog

Razlaga načela enakega obravnavanja na podlagi člena 18 PDEU, v povezavi s členoma 7 in 10, oziroma členom 4 Uredbe št. 492/2011;

Razlaga pojma socialne ugodnosti v smislu člena 7(2) Uredbe št. 492/2011;

Razlaga področja uporabe člena 24(2) Direktive 2004/38;

Pravna podlaga: člen 267 PDEU.

Vprašanja za predhodno odločanje

1. Ali je izključitev državljanov Unije, ki imajo pravico do prebivanja na podlagi člena 10 Uredbe št. 492/2011, iz prejemanja dajatev socialne pomoči v smislu člena 24(2) Direktive 2004/38 združljiva z načelom enakega obravnavanja iz člena 18 PDEU v povezavi s členoma 10 in 7 Uredbe št. 492/2011?

a) Ali se dajatev socialne pomoči v smislu člena 24(2) Direktive 2004/38 šteje za socialno ugodnost v smislu člena 7(2) Uredbe št. 492/2011?

b) Ali se omejitvena določba iz člena 24(2) Direktive 2004/38 uporablja za načelo enakega obravnavanja iz člena 18 PDEU v povezavi s členoma 10 in 7 Uredbe št. 492/2011?

2. Ali je izključitev državljanov Unije iz prejemanja posebne denarne dajatve, za katere se ne plačujejo prispevki, v smislu členov 3(3) in 70(2) Uredbe št. 883/2004, združljiva z načelom enakega obravnavanja iz člena 18 PDEU, v povezavi s členom 4 Uredbe št. 883/2004, če imajo le-ti pravico do prebivanja iz člena 10 Uredbe št. 492/2011 in so vključeni v sistem socialnega zavarovanja ali sistem družinskih dajatev v smislu člena 3(1) Uredbe št. 883/2004?

Navedene določbe prava Unije

Uredba (EU) št. 492/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. aprila 2011 o prostem gibanju delavcev v Uniji (UL 2011, L 141, str. 1), kakor je bila spremenjena z Uredbo (EU) 2016/589 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. aprila 2016 (UL 2016, L 107, str. 1), člena 7 in 10;

Uredba (ES) št. 883/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 5, str. 72), člen 4;

Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2004/38/ES z dne 29. aprila 2004 o pravici državljanov Unije in njihovih družinskih članov do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic, ki spreminja Uredbo (EGS) št. 1612/68 in razveljavlja Direktive 64/221/EGS, 68/360/EGS, 72/194/EGS, 73/148/EGS, 75/34/EGS, 75/35/EGS, 90/364/EGS, 90/365/EGS in 93/96/EEC (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 5, str. 46), člen 4.

Navedene nacionalne določbe

Sozialgesetzbuch Zweites Buch – Grundsicherung für Arbeitsuchende (knjiga II socialnega zakonika – temeljno zagotavljanje dajatev za iskalce zaposlitev; v nadaljevanju: SGB II), člena 7 in 9;

Gesetz über die allgemeine Freizügigkeit von Unionsbürgern (zakon o prostem gibanju državljanov Unije; v nadaljevanju: FreizügG/EU), člena 2 in 3.

Kratka predstavitev dejanskega stanja in postopka

- 1 Tožnik zase in za svoji hčerki, rojeni leta 2005 oziroma 2010, uveljavlja dodelitev (dopolnilnih) dajatev iz okvira temeljnega varstva na podlagi SGB II za obdobje od 8. junija do 31. decembra 2017 (v nadaljevanju: sporno obdobje).
- 2 Leta 1985 rojen tožnik je poljski državljan, ki je bil poročen s poljsko državljanke. Zakonca imata skupne otroke, hčerko, rojeno leta 2005, in hčerko, rojeno leta 2010. Od 2012/2013 sta z ženo živela ločeno. Januarja 2019 je prišlo do razveze te zakonske zveze. Konec leta 2012/v začetku leta 2013 se je družina iz Nizozemske preselila v Nemčijo. Tožnik je bil skupaj s hčerkama od 10. januarja 2013 do 31. julija 2014 prijavljen na naslovu v E/Nemčija. Njegova žena je bila od 10. januarja 2013 do 8. aprila 2016 prijavljena na naslovu v E/Nemčija. Tožnikova žena je po preselitvi v Nemčijo do 22. februarja 2016 delala pri nizozemskem delodajalcu na Nizozemskem in se je kasneje, med letom 2016, preselila na Poljsko.
- 3 Od 22. oktobra 2014 dalje je bil tožnik skupaj z obema hčerkama prijavljen na naslovu v Ki/Nemčija. Mlajša hčerka se je 11. decembra 2014 preselila k materi. Od 27. februarja 2015 sta tožnik in njegova starejša hčerka neprekinjeno prijavljena na skupnem naslovu v K/Nemčija, od 14. septembra 2015 pa na tem naslovu prebiva tudi mlajša hčerka.
- 4 Starejša hčerka je od 1. avgusta 2016 hodila v 4. razred osnovne šole, od 1. avgusta 2017 pa 5. razred srednje šole. Mlajša hčerka je od 1. avgusta 2016 neprekinjeno obiskovala osnovno šolo.
- 5 Tožnik neprekinjeno prejema družinski dodatek, in sicer za mlajšo hčerko od januarja 2016, in za starejšo hčerko od marca 2016. Mesto K je tožniku dodelilo dajatve za preživljanje otrok na podlagi Unterhaltsvorschussgesetz (zakon o dodelitvi predujmov preživnin; v nadaljevanju: UhVorschG), in sicer za starejšo hčerko od 1. oktobra 2015 do 28. oktobra 2017, ter za mlajšo hčerko za neprekinjeno obdobje od 1. oktobra 2015.
- 6 V letih od 2009 do 2011 je bil tožnik zaposlen na Nizozemskem. Od 1. januarja 2013 do 5. marca 2015 tožnik ni bil zaposlen niti ni opravljal samostojne dejavnosti. Od 6. marca 2015 do 1. septembra 2015 je bil kot ključavničarski pomočnik zaposlen pri nemškem podjetju za zagotavljanje delovne sile in kot tak zavezan plačilu davkov in prispevkov za socialno varnost.
- 7 Od 18. januarja do 31. oktobra 2016 je bil tožnik zaposlen za polni delovni čas kot proizvodni delavec, v zvezi s čemer je bil zavezan k plačilu davkov in socialno zavarovan. Od 4. oktobra do 7. decembra 2016 je bil nezmožen za delo. Zaradi nezmožnosti za delo je od 4. do 29. oktobra 2016 od svoje delodajalke prejemal nadomestilo plače in v nadaljevanju od 30. oktobra do 7. decembra 2016 nadomestilo za bolniški dopust od zdravstvene zavarovalnice.

- 8 Tožnik je v obdobju od 23. februarja do 12. aprila 2017 ter od 12. do 23. oktobra 2017 od Bundesagentur für Arbeit (zvezni zavod za zaposlovanje, Nemčija) prejemal nadomestilo za brezposelnost. Tožnik je 2. januarja 2018 dobil novo zaposlitev za polni delovni čas.
- 9 V obdobju od 1. septembra 2016 do 7. junija 2017 so tožnik in njegovi hčerki prejemali dajatve iz okvira temeljnega varstva na podlagi SGB II. Tožnik je junija 2017 zase in za svoji hčerki zaprosil za nadaljnjo dodelitev dajatev iz okvira temeljnega varstva. Tožena stranka je z odločbo z dne 13. junija 2017 ta zahtevek zavrnila. Ugovor tožnika zoper navedeno odločbo je bil z odločbo o ugovoru z dne 27. julija 2017 zavrnen, zato je tožnik vložil tožbo pri Sozialgericht Düsseldorf (socialno sodišče v Düsseldorfu, Nemčija), s katero je predlagal, naj se toženi stranki naloži, da mora njemu in hčerkama za sporno obdobje dodeliti dajatve iz okvira temeljnega varstva na podlagi SGB II.
- 10 Sozialgericht Düsseldorf (socialno sodišče v Düsseldorfu) je s sodbo z dne 8. maja 2018 tožbi ugodilo. Tožena stranka je zoper navedeno sodbo vložila pritožbo pri predložitvenem sodišču.

Kratka predstavitev utemeljitve predloga

- 11 Tožnik in njegovi hčerki so v spornem obdobju izpolnjevali pogoje za dodelitev dajatev iz okvira temeljnega varstva na podlagi člena 7(1) SGB II. V spornem obdobju so namreč potrebovali pomoč v smislu členov 7(1), prvi stavek, točka 3, in 9 SGB II, ker je bil njihov dohodek v tem obdobju (nadomestilo za primer brezposelnosti oziroma družinski dodatek in predujem za preživljanje otrok) nižji od njihovih potreb v smislu SGB II.
- 12 Vendar so tožnik in njegovi hčerki v spornem obdobju na podlagi člena 7(1), drugi stavek, točka 2(c), SGB II izključeni iz dodelitve dajatev. V skladu s to določbo do dajatev iz okvira temeljnega varstva na podlagi SGB II niso upravičene tujke in tujci s pravico do prebivanja na podlagi člena 10 Uredbe št. 492/2011.
- 13 Tožnikovi hčerki sta imeli v spornem obdobju samostojno, to je od staršev neodvisno pravico do prebivanja na podlagi člena 10 Uredbe št. 492/2011 (glej sodbe z dne 30. junija 2016, NA, C-115/15, EU:C:2016:487, z dne 13. junija 2013, Hadj Ahmed, C-45/12, EU:C:2013:390, z dne 8. maja 2013, Alarape in Tijani, C-529/11, EU:C:2013:290, z dne 14. junija 2012, Komisija/Nizozemska, C-542/09, EU:C:2012:346, z dne 6. septembra 2012, Czop in Punakova, C-147/11 in C-148/11, EU:C:2012:538, in z dne 23. februarja 2010, Ibrahim in Secretary of State for the Home Department, C-310/08, EU:C:2010:80, in Teixeira, C-480/08, EU:C:2010:83). Bili sta namreč mladoletna otroka nekdanjega delavca (migranta), ki sta se splošno izobraževali v smislu člena 10 Uredbe št. 492/2011.

- 14 Tožnik je imel v spornem obdobju pravico do prebivanja iz člena 10 Uredbe št. 492/2011 zaradi pravice do prebivanja obeh hčerk, ker je dejansko skrbel za oba otroka (glej zgoraj, v točki 13, navedeno sodno prakso).
- 15 V spornem obdobju tožnik in hčerki – za razliko od 1. septembra 2016 do 7. junija 2017, v katerem so jim bile dodeljene dajatve iz okvira temeljnega varstva – na podlagi členov 2 in 3 FreizügG/EU, niso imeli pravice do prebivanja.
- 16 Zato se postavlja vprašanje, ki je pomembno za odločitev v predmetni zadevi, ali je izključitev iz dajatev na podlagi člena 7(1), drugi stavek, točka 2(c), SGB II za osebe, ki imajo pravico do prebivanja na podlagi člena 10 Uredbe št. 492/2011, v nasprotju s pravom Unije. V nacionalni sodni praksi je sporno, ali je izključitev iz dajatev na podlagi člena 7(1), drugi stavek, točka 2(c), SGB II v nasprotju z načelom enakega obravnavanja iz člena 18 PDEU, v povezavi s členoma 10 in 7 Uredbe št. 492/2011, ter v povezavi s členom 4 Uredbe št. 883/2004, ki posledično, zaradi primarne uporabe evropskega prava, nima učinka.

Prvo vprašanje

Točka (a) prvega vprašanja

- 17 Člen 7(1), drugi stavek, točka 2(c), SGB II določa, da državljani Unije, ki imajo pravico do prebivanja na podlagi člena 10 Uredbe št. 492/2011, niso upravičeni do dodelitve dajatev socialne pomoči v smislu člena 24(2) Direktive 2004/38. Dajatve iz okvira temeljnega varstva na podlagi SGB II so dajatve socialne pomoči v smislu člena 24(2) Direktive 2004/38 in posebne denarne dajatve, za katere se ne plačujejo prispevki v smislu členov 3(3) in 70(2) Uredbe št. 883/2004 (sodbe z dne 25. februarja 2016, Garcia-Nieto, C-299/14, EU:C:2016:114, z dne 15. septembra 2015, Alimanovic, C-67/14, EU:C:2015:597, in z dne 11. novembra 2014, Dano, C-333/13, ECLI:EU:C:2014:2358). Namenjene so kritju stroškov preživljanja otrok in njihovih staršev.
- 18 Po mnenju predložitvenega sodišča dajatve socialne pomoči v smislu člena 24(2) Direktive 2004/38 in posebne denarne dajatve, za katere se ne plačujejo prispevki, v smislu členov 3(3) in 70(2) Uredbe št. 883/2004, ki so namenjene kritju stroškov preživljanja otroka in tistega od staršev, ki ima nad njim dejansko skrbništvo, med šolanjem ali poklicnim usposabljanjem, predstavljajo socialne ugodnosti v smislu člena 7(2) Uredbe št. 492/2011, čeprav se za dodelitev dajatev socialne pomoči ne zahteva, da otrok obiskuje izobraževalno ustanovo. Za dodelitev dajatev socialne pomoči v smislu člena 24(2) Direktive 2004/38 šolanje ni pogoj.

Točka (b) prvega vprašanja

- 19 Če so dajatve socialne pomoči v smislu člena 24(2) Direktive 2004/38 za zagotavljanje kritja stroškov preživljanja otroka in tistega od staršev, ki ima nad njim dejansko skrbništvo, ne glede na to, ali se šola, socialne ugodnosti na podlagi

člena 7(2) Uredbe št. 492/2011, je določba člena 7(1), drugi stavek, točka 2(c), SGB II po mnenju predložitvenega sodišča v nasprotju z načelom enakega obravnavanja iz člena 10, v povezavi s členom 7 Uredbe št. 492/2011, zaradi česar te določbe SGB II ni mogoče uporabiti.

- 20 Na podlagi sodne prakse Sodišča je področje *ratione personae* uporabe členov 7(2) in 12 Uredbe št. 1612/68, vsebinsko enakih določb predhodnic členov 7(2) in 10 Uredbe št. 492/2011, sicer različno, vendar ti pravili enako določata splošno pravilo, ki na področju izobraževanja vsem državam članicam nalaga, naj zagotovijo enako obravnavanje svojih državljanov in otrok delavcev, ki so državljani drugih držav članic, ki prebivajo na njenem ozemlju (sodba z dne 14. junija 2012, Komisija/Nizozemska, C-542/09, EU:C:2012:346). Razlikovanje na podlagi državljanstva pri dodeljevanju socialnih ugodnosti glede na navedeno ni dopustno. Navedeno velja tako glede pogojev za odobritev, kot tudi za vse ugodnosti, ki se dodelijo zaradi olajšanja dostopa do izobraževanja. Sodišče v okviru svoje sodne prakse doslej ni razlikovalo med stroški izobraževanja in življenjskimi stroški (glej glede pomoči za visokošolski študij sodbo z dne 14. decembra 2016, Bragança Linares Verruga in drugi, C-238/15, EU:C:2016:949). To načelo enakega obravnavanja velja tudi za tistega od staršev, ki dejansko skrbi za otroka, ki ima pravico do prebivanja na podlagi pravice do prebivanja svojega otroka iz člena 10 Uredbe št. 492/2011. Pravica do prebivanja ni pogojena z zadostnimi sredstvi za preživljanje roditelja, celovitim zdravstvenim zavarovanjem, ali drugimi določbami, ki omejujejo pravico do prebivanja (sodbi z dne 23. februarja 2010, Ibrahim in Secretary of State for the Home Department, C-310/08, EU:C:2010:80, in Teixeira, C-480/08, EU:C:2010:83).
- 21 Izključitev iz dajatev na podlagi člena 7(1), drugi stavek, točka 2(c), SGB II se navezuje na državljanstvo tožnika – tujke ali tujci. Zato gre za posredno diskriminacijo. V okviru nacionalne sodne prakse je sporno, ali se omejitvena določba člena 24(2) Direktive 2004/38 (glej v zvezi s tem sodbe z dne 25. februarja 2016, Garcia-Nieto, C-299/14, EU:C:2016:114, z dne 15. septembra 2015, Alimanovic, C-67/14, EU:C:2015:597, in z dne 11. novembra 2014, Dano, C-333/13, EU:C:2014:2358) neposredno ali posredno uporablja za državljane Unije, ki imajo pravico do prebivanja iz člena 10 Uredbe št. 492/2011, ter ali upravičuje izključitev tega kroga oseb iz dajatev socialne pomoči v smislu člena 24(2) Direktive 2004/38.
- 22 Nemški zakonodajalec je skladnost člena 7(1), drugi stavek, točka 2(c), SGB II z evropskim pravom utemeljil s tem, da je ta določba nujna za preprečitev „neučinkovitosti“ določb Direktive 2004/38. Očitno se je skliceval na uvodno izjavo 10 te direktive, v skladu s katero je cilj te direktive preprečitev nesorazmernega bremena sistema socialne pomoči v državi članici gostiteljici, in je torej namenjena ohranitvi finančnega ravnotežja sistemov socialne varnosti (glej sodbe z dne 25. februarja 2016, Garcia-Nieto, C-299/14, EU:C:2016:114, z dne 15. septembra 2015, Alimanovic, C-67/14, EU:C:2015:597, in z dne 11. novembra 2014, Dano, C-333/13, EU:C:2014:2358). Pri tem je nemški zakonodajalec očitno izhajal iz tega, da se omejitvena določba člena 24(2)

Direktive 2004/38 uporablja vsaj analogno, če so upravičenci s pravico do prebivanja iz člena 10 Uredbe št. 492/2011 osebe, ki se kot nezaposleni državljani Unije brez zadostnih sredstev za preživljanje in celovitega zavarovalnega kritja za primer bolezni ne morejo sklicevati na pravico do prebivanja iz Direktive 2004/38, oziroma se lahko sklicujejo samo na pravico do prebivanja za namene iskanja zaposlitve.

- 23 Tudi v okviru nacionalne sodne prakse prevladuje stališče, da se člen 24(2) Direktive 2004/38 ne omejuje na področje uporabe člena 24(1) Direktive 2004/38. Člen 24(2) Direktive 2004/38 je izjema od načela enakega obravnavanja iz člena 18 PDEU, v razmerju do katerega je člen 24(1) Direktive 2004/38 le posebna določba (glej sodbo z dne 21. februarja 2013, N, C-46/12, EU:C:2013:97). Člen 24(2) Direktive 2004/38 tako predstavlja izjemo od načela enakega obravnavanja iz člena 18 PDEU za uveljavljanje dajatev socialne pomoči v državi gostiteljici, čeprav ima državljan Unije samostojno pravico do prebivanja iz člena 10 Uredbe št. 492/2011. Iz sodne prakse Sodišča (sodbe z dne 25. februarja 2016, Garcia-Nieto, C-299/14, EU:C:2016:114, z dne 15. septembra 2015, Alimanovic, C-67/14, EU:C:2015:597, in z dne 11. novembra 2014, Dano, C-333/13, EU:C:2014:2358) z zadostno stopnjo jasnosti izhaja, da Sodišče prepoved diskriminacije navezuje na pravico do prebivanja na podlagi Direktive 2004/38 in da ne upošteva drugih pravic do prebivanja za enako obravnavanje državljana Unije z državljani države članice gostiteljice v primeru dajatev socialne varnosti. Iz sodbe Sodišča z dne 15. septembra 2015, Alimanovic (C-67/14, EU:C:2015:597) ne izhaja, da je področje uporabe člena 24(2) Direktive 2004/38 omejeno na primere, za katere se uporablja izključno Direktiva 2004/38. V tej sodbi Sodišče ni sledilo zahtevi generalnega pravobranilca v njegovih sklepnih predlogih glede upoštevanja družinskih razmer, in sicer pravice do prebivanja iz člena 10 Uredbe št. 492/2011. Sodišče lahko poda predložitvenemu sodišču vse elemente razlage prava Unije, ki so lahko uporabni za razrešitev zadeve, o kateri odloča, ne glede na to, ali jih je predložitveno sodišče izrecno navedlo (glej sodbo z dne 12. julija 2018, Banger, C-89/17, EU:2018:570). V sodbi Alimanovic je Sodišče potrdilo skladnost izključitve iz dajatev socialne pomoči za državljane Unije, ki na podlagi Direktive 2004/38 sami razpolagajo s pravico do prebivanja za namene iskanja zaposlitve iz člena 14(4)(b) Direktive 2004/38, z evropskim pravom, ne da bi se pri tem sklicevalo na to, da je v primeru pravice do prebivanja takratnih tožnikov na podlagi člena 10 Uredbe št. 492/2011 izključena upravičenost neenakega obravnavanja glede dodelitve določenih dajatev socialnih pomoči iz člena 24(2) Direktive 2004/38. Sodišče se ni ukvarjalo s pravico do prebivanja tožnika iz člena 10 Uredbe št. 492/2011, ker so tožničini otroci hodili v šolo v Nemčiji.
- 24 Vendar se v okviru nacionalne sodne prakse, prav tako s sklicevanjem na ugotovitve v sodbi z dne 15. septembra 2015, Alimanovic (C-67/14, EU:C:2015:597), zastopa tudi stališče, da omejitvena določba člena 24(2) Direktive 2004/38 sicer upravičuje izključitev iz dajatev socialnih pomoči za osebe, katerih pravica do prebivanja se določa na podlagi te direktive. Področja uporabe člena 24(2) Direktive 2004/38 pa ni mogoče razširiti na osebe, ki imajo

samostojno pravico do prebivanja na podlagi Uredbe št. 492/2011. Zakonodajalec na podlagi člena 24(2) Direktive 2004/38 nima pooblastila za izključitev državljanov Unije s pravico do prebivanja iz člena 10 Uredbe št. 492/2011 iz socialnih ugodnosti v smislu člena 7(2) te uredbe, četudi gre za dajatve socialne pomoči v smislu člena 24(2) Direktive 2004/38. Omejitvena določba člena 24(2) Direktive 2004/38 se v skladu z njenim besedilom „z odstopanjem od odstavka 1“ in njuno vsebinsko povezanostjo navezuje na načelo enakega obravnavanja iz odstavka 1. Le-ta velja za državljane Unije, ki imajo pravico do prebivanja „na podlagi te direktive“, „ob upoštevanju posebnih določb, ki so izrecno predvidene v Pogodbi in sekundarni zakonodaji“. Za načelo enakega obravnavanja iz člena 24(1), prvi stavek, Direktive 2004/38, kot tudi njegovo razširitev na krog oseb iz člena 24(1), drugi stavek, Direktive 2004/38, se tako zahteva pravica do prebivanja na podlagi te direktive. Člen 24(1), prvi stavek, Direktive 2004/38 se ne uporablja za državljane Unije, ki razpolagajo z neodvisno, originarno in samostojno pravico do prebivanja, ki ni odvisna od pravic do prebivanja na podlagi Direktive 2004/38, kakšna je primeroma pravica do prebivanja iz člena 10 Uredbe št. 492/2011.

- 25 Predložitveno sodišče sledi temu zadnje navedenemu stališču. Za pravico do prebivanja iz člena 10 Uredbe št. 492/2011 se ne uporabljajo določbe Direktive 2004/38. Pridobljene pravice do izobraževanja in prebivanja otrok oziroma staršev (ki imajo pravico do skrbništva oziroma ki dejansko skrbijo za otroke) na podlagi sodne prakse sodišča niso odvisne od obstoja zadostnih sredstev za preživljanje ter celovitega zavarovalnega kritja za primer bolezni, določenih v Direktivi 2004/38, in so v razmerju do določb prava Unije, ki urejajo pogoje za izvajanje pravice do prebivanja v drugi državi članici, samostojne. Sodišče je izhajajoč iz zgodovine nastanka in ob upoštevanju določb Direktive 2004/38 izhajalo iz tega, da zaradi Direktive 2004/38 področje uporabe člena 12 Uredbe št. 1612/68, vsebinsko enake določbe predhodnice člena 10 Uredbe št. 492/2011, ne sme biti omejeno (sodbi z dne 23. februarja 2010, Ibrahim in Secretary of State for the Home Department, C-310/08, EU:C:2010:80, in Teixeira, C-480/08, EU:C:2010:83).
- 26 Sodišče je zavrnilo tudi smiselno uporabo omejitvene določbe iz člena 24(2) Direktive 2004/38 glede pomoči za visokošolski študij za načelo enakega obravnavanja na podlagi členov 7(2) in 10 Uredbe št. 492/2011 (sodba z dne 14. decembra 2016, Bragança Linares Verruga in drugi, C-238/15, EU:C:2016:949). Po mnenju predložitvenega sodišča velja navedeno tudi za dajatve socialne pomoči iz člena 24(2) Direktive 2004/38, če se štejejo za „socialno ugodnost“ v smislu člena 7(2) Uredbe št. 492/2011, čeprav dodelitev teh dajatev socialne pomoči ni izrecno pogojena s šolanjem. Zakonodajalec Unije pri sprejetju Uredbe št. 492/2011 v letu 2011 ni smatral kot nujno v primerjavi z določbo predhodnico omejiti načelo enakega obravnavanja na podlagi členov 7(2) in 10 Uredbe št. 492/2011. V tej zvezi se ni odzval na sodbo Sodišča iz prejšnjega leta, v skladu s katero ima tisti od staršev, ki ima skrbništvo, skupaj z otrokom, ki se šola, pravico do prebivanja, čeprav ta roditelj nima samostojne pravice do prebivanja na podlagi določb Direktive 2004/38 (sodbi z dne 23. februarja 2010, Ibrahim in Secretary of

State for the Home Department, C-310/08, EU:C:2010:80, in Teixeira, C-480/08, EU:C:2010:83).

Drugo vprašanje

- 27 Vsak državljan Unije se lahko v vseh položajih, ki spadajo na področje uporabe *ratione materiae* prava Unije, sklicuje na prepoved diskriminacije glede na državljanstvo iz člena 18 PDEU. Med te položaje spada uresničevanje svobode gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic, ki jo priznavata člena 20(2), prvi pododstavek, točka (a), PDEU in 21 PDEU. Prepoved diskriminacije glede na državljanstvo na področju dodelitve dajatev socialne pomoči konkretizira člen 4 Uredbe št. 883/2004. V skladu s to določbo imajo osebe, za katere se uporablja ta uredba, če v tej uredbi ni določeno drugače, enake pravice in obveznosti po zakonodaji vsake države članice, kot državljani te države članice. Člen 4 Uredbe št. 883/2004 prepoveduje vsakršno neenako obravnavanje glede na državljanstvo in zahteva, da se državljani Unije, ki so tuji državljani, obravnavajo enako kot domači državljani.
- 28 Tožnik spada v področje uporabe *ratione personae* in *ratione materiae* Uredbe št. 883/2004. Tožnik je namreč državljan Unije (člen 2(1) Uredbe št. 883/2004), ki kot državljan države članice (Poljske) prebiva v drugi državi članici (Nemčiji). V spornem obdobju je bil – zaradi njegove upravičenosti do družinskega dodatka – vključen v sistem družinskih dajatev v smislu člena 3(1)(j) Uredbe št. 883/2004 (glej v zvezi s tem sodbo z dne 14. junija 2016, Komisija/Združeno kraljestvo, C-308/14, EU:C:2016:436) in – zaradi upravičenosti do nadomestila za primer brezposelnosti do 23. oktobra 2017 – v sistem socialnega zavarovanja za primer brezposelnosti v smislu člena 3(1)(h) te uredbe.
- 29 Dajatve iz okvira temeljnega varstva na podlagi SGB II so posebne denarne dajatve, za katere se ne plačujejo prispevki, v smislu členov 3(3) in 70(2) Uredbe št. 883/2004, za katere se uporablja načelo enakega obravnavanja iz člena 4 te uredbe (sodba z dne 20. maja 2014, Dano, C-333/13, EU:C:2014:2358).
- 30 Uredba št. 883/2004 sama ne določa omejitev načela enakosti zaradi državljanstva iz člena 4 te uredbe. Izključitev dajatev na podlagi člena 7(1), drugi stavek, točka 2(c), SGB II pa se navezuje na državljanstvo tožnika – tujke ali tujci. Zato gre za posredno diskriminacijo. Dodelitev dajatev socialnih pomoči gospodarsko neaktivnim državljanom Unije se lahko sicer pogojuje z zakonitostjo njihovega prebivanja (sodba z dne 14. junija 2016, Komisija/Združeno kraljestvo, C-308/14, EU:C:2016:436). Vendar to ne predstavlja ovire za upravičenost tožnika. Z vidika materialnega prava namreč zakonito prebiva v Nemčiji, in sicer zaradi svoje izvedene pravice do prebivanja iz člena 10 Uredbe št. 492/2011.
- 31 V okviru nacionalne sodne prakse je sporno, ali je prepoved diskriminacije iz člena 4 Uredbe št. 883/2004 zaradi določbe člena 24(2) Direktive 2004/38 omejena, če ima državljan Unije, ki je upravičen do dajatev, od Direktive 2004/38

neodvisno pravico do prebivanja na podlagi člena 10 Uredbe št. 492/2011. V tej zvezi se sklicuje na izvajanja v okviru točke(b) prvega vprašanja.

DELOVNI DOKUMENT